

زمان برگزاری: ۵۰۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: فنون دهم اعتکاف

تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۰۳/۲۲

۱- در همهٔ ابیات به جز بیت ..... «جناس همسان» به کار رفته است.

- ۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت
۲) نرگس افسونگرش آهو شده
۳) طریقی فرا پیش گیر و رهی
۴) از خطر خیزد خطر زیرا که سود ده چهل
- که چندین گل اندام در خاک خفت
مستی آهو، برش آهو شده
همی‌رو که از قید هستی رهی
بر نبندد گر بترسد از خطر بازارگان

۲- نمودهای عاطفه همچون «امید»، «شادی»، «اندوه» و «حیرت» به ترتیب در ابیات کدام گزینه وجود دارند؟

- الف) حافظ شکایت از غم هجران چه می‌کنی / در هجر وصل باشد و در ظلمت است نور
ب) خبرت هست که در بادیهٔ هجر تو نیست / تکیه گاهم به جز از خار مغیلان همه شب
ج) شاخ امید من گل صد برگ بار داد / مرغ مراد من به گلستان رسید باز
د) آسمان چون جمع مشتاقان پریشان می‌کند / در شگفتم من نمی‌باشد زهم دنیا چرا

- ۱) الف، د، ج، ب
۲) الف، ج، ب، د
۳) ج، د، الف، ب
۴) ج، ب، د، الف

۳- در کدام گزینه به الگوی هجایی واژه‌های زیر اشاره شده است؟

«مناجات - خواندن - همیشه - رفیق»

- ۱) U - U/U - U/ - - /U - - U
۲) U - U/U - U/ - U - /U - -
۳) - - /U - / - - /U - - U
۴) - - / - U - / - U - / - - - U

۴- قافیه در کدام بیت نادرست است؟

- ۱) من کیم آن را که شرح آن دهم
۲) چون بدیدش یاد آورد آن خویش
۳) مر مرا اینجا شکایت شکر شد
۴) می‌نماید مار اندر چشم مال
- ور دهم آن شرح، خط بر جان نهم
بی‌طمع شد ز اشتر آن یار و خویش
کفر ایمان گشت و ایمان کفر شد
هر دو چشم خویش را نیکو بمال

۵- در کدام گزینه «ترصیع» به کار رفته است؟

- ۱) من چه گویم یک رگم هشیار نیست
۲) برگ بی برگی بود ما را نوال
۳) تو که ناخوانده‌ای علم سماوات
۴) همچو نی زهری و تریاکی که دید
- شرح آن یاری که او را یار نیست
مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال
تو که نابرده‌ای ره در خرابات
همچو نی دم‌ساز و مشتاقی که دید

۶- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه درست است؟

«هر که زین گلشن، لبی خندان‌تر از گل بایدش خاطر ی فارغ ز عالم چون تو گل بایدش»

- ۱) کنایه - تشخیص - مراعات‌نظیر
۲) استعاره - تشبیه - تضاد
۳) کنایه - تشخیص - حس‌آمیزی
۴) استعاره - تشبیه - تلمیح

۷- «تاریخ‌الرسال و الملوک» نوشتهٔ کیست و ترجمهٔ فارسی آن چه نام دارد؟

- ۱) ابوعلی بلعمی، تاریخ بلعمی
۲) محمدبن جریر طبری، تاریخ طبری
۳) محمدبن جریر طبری، تاریخ بلعمی
۴) عده‌ای از علمای ماوراءالنهر، ترجمهٔ تفسیر طبری

۸- همهٔ موارد از رخدادهای عمده برای زبان فارسی در سدهٔ سوم تا میانهٔ سدهٔ پنجم است؛ به جز:

- ۱) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
۲) درآمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی
۳) آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیررایج در عصر غزنوی و سلجوقی
۴) گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران

۹- تحوّل‌ی که ..... و ..... در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند و این نوع از شعر فارسی را به اوج برسانند.

④ عنصری - سنایی

③ سنایی - انوری

② رودکی - انوری

① عنصری - ناصر خسرو

۱۰- قافیة کدام بیت نادرست است؟

الف) آتشی نو در وجود اندر زدیم

ب) پرس پرسان می کشیدم تا به صدر

ج) خیز تا فتنه‌ای برانگیزیم

د) ای تو پناه همه روز محن

در میان محو تو اندر شدیم

گفت گنجی یافتم آخر به صبر

یک زمان از زمانه بگریزیم

باز سپردم به تو من خویشتن

④ ج

③ د

② ب

① الف

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۱ بررسی جناس همسان در دیگر گزینه‌ها:
 گزینه ۲ «آهو» ۱- نام حیوان ۲- نقص و کاستی
 گزینه ۳ «رهی» ۱- راه و جاده‌ای ۲- رها شوی
 گزینه ۴ «خطر» ۱- سختی ۲- ارزش و بزرگی
- ۲ - گزینه ۲ الف) در این بیت، شاعر امید به وصال دارد.
 ج) شاعر، به مراد دلش رسیده و بنابراین شاد است.
 ب) شکایت از هجران و دوری از یار، شاعر را غمگین کرده است.
 د) شاعر از این در حیرت و تعجب است که جمع عاشقان و معشوقان پریشان می‌شود اما زمین و زمان همچنان پابرجاست.
- ۳ - گزینه ۱ مناجات ← م / نا / جات / خواندن ← خان / ذن / همیشه ← می / ش / رفیق ← ز / فیق

$$\begin{array}{ccccccc} U & - & U & & U & - & U \\ U & - & U & & U & - & U \end{array}$$
- نکته: صامت «ن» بعد از مصوت بلند، هجای کشیده نمی‌سازد، بلکه بلند محسوب می‌شود.
- ۴ - گزینه ۳ گزینه ۳: حروف قافیه در واژگان شکر و کفر یکسان نیست. (کُر، فُر)
- ۵ - گزینه ۲ در گزینه ۱، آرایه ترصیع به چشم نمی‌خورد و در گزینه ۴، آرایه موازنه دیده می‌شود که با ترصیع تفاوت دارد.
- ۶ - گزینه ۱ داشتن لب خندان کنایه از شاد و سرحال / گل، لب خندان دارد: تشخیص و استعاره / گلشن و گل: تناسب (مراعات نظیر) / خاطر مانند توگل: تشبیه
- ۷ - گزینه ۳ تاریخ الرسل و الملوک نوشته محمدبن جریر طبری به عربی است که ابوعلی بلعمی آن را به فارسی برگرداند که به تاریخ بلعمی شهرت یافت.
- ۸ - گزینه ۱ این گزینه از عوامل مهم پیشرفت زبان فارسی در این دوره است.
- گزینه‌های ۲، ۳، و ۴ از رخداد‌های عمده در این دوره است.
- ۹ - گزینه ۳ با تحوّل که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، این قالب شعری به اوج رسید و باعث شد شاعران بزرگی در آن ظهور کنند.
- ۱۰ - گزینه ۲ الف) زدیم و شدید (قافیه) الحاقی: یم / اصلی: ے د قاعده ۲ (در صورتی که قافیه حروف الحاقی داشته باشد، یکسان نبودن مصوت در حروف اصلی عیب نیست).
 ب) صدر و صبر (قافیه) در صامت میانی متفاوت است و عیب دارد.
 ج) برانگیزیم و بگریزیم (قافیه) الحاقی: یم / اصلی: یز قاعده ۲
 د) محن و خویشتن (قافیه) حروف اصلی: ے ن قاعده ۲

پاسخنامه کلیدی

$$\frac{1}{2} - 1$$

$$\frac{2}{2} - 2$$

$$\frac{3}{4} - 1$$

$$\frac{4}{4} - 3$$

$$\frac{5}{6} - 2$$

$$\frac{6}{6} - 1$$

$$\frac{7}{8} - 3$$

$$\frac{8}{8} - 1$$

$$\frac{9}{10} - 3$$

$$\frac{10}{10} - 2$$

زمان برگزاری: ۵۰۰ دقیقه

نام و نام خانوادگی:

نام آزمون: فنون دهم اعتکاف

تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۰۳/۲۲

۱- در همهٔ ابیات به جز بیت ..... «جناس همسان» به کار رفته است.

- ۱) عجب نیست از خاک اگر گل شکفت
۲) نرگس افسونگرش آهو شده
۳) طریقی فرا پیش گیر و رهی
۴) از خطر خیزد خطر زیرا که سود ده چهل
- که چندین گل اندام در خاک خفت
مستی آهو، برش آهو شده
همی‌رو که از قید هستی رهی
بر نبندد گر بترسد از خطر بازارگان

۲- نمودهای عاطفه همچون «امید»، «شادی»، «اندوه» و «حیرت» به ترتیب در ابیات کدام گزینه وجود دارند؟

- الف) حافظ شکایت از غم هجران چه می‌کني / در هجر وصل باشد و در ظلمت است نور
ب) خبرت هست که در بادیهٔ هجر تو نیست / تکیه گاهم به جز از خار مغیلان همه شب
ج) شاخ امید من گل صد برگ بار داد / مرغ مراد من به گلستان رسید باز
د) آسمان چون جمع مشتاقان پریشان می‌کند / در شگفتم من نمی‌باشد زهم دنیا چرا

- ۱) الف، د، ج، ب
۲) الف، ج، ب، د
۳) ج، د، الف، ب
۴) ج، ب، د، الف

۳- در کدام گزینه به الگوی هجایی واژه‌های زیر اشاره شده است؟

«مناجات - خواندن - همیشه - رفیق»

- ۱) U - U/U - U/ - - /U - - - U
۲) U - U/U - U/ - - /U - - - U
۳) - - /U - / - - /U - - - U
۴) - - / - U - / - U - / - - - U

۴- قافیه در کدام بیت نادرست است؟

- ۱) من کیم آن را که شرح آن دهم
۲) چون بدیدش یاد آورد آن خویش
۳) مر مرا اینجا شکایت شکر شد
۴) می‌نماید مار اندر چشم مال
- ور دهم آن شرح، خط بر جان نهم
بی‌طمع شد ز اشتر آن یار و خویش
کفر ایمان گشت و ایمان کفر شد
هر دو چشم خویش را نیکو بمال

۵- در کدام گزینه «ترصیع» به کار رفته است؟

- ۱) من چه گویم یک رگم هشیار نیست
۲) برگ بی برگی بود ما را نوال
۳) تو که ناخوانده‌ای علم سماوات
۴) همچو نی زهری و تریاکی که دید
- شرح آن یاری که او را یار نیست
مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال
تو که نابرده‌ای ره در خرابات
همچو نی دم‌ساز و مشتاقی که دید

۶- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینه درست است؟

«هر که زین گلشن، لبی خندان‌تر از گل بایدش خاطر ی فارغ ز عالم چون تو گل بایدش»

- ۱) کنایه - تشخیص - مراعات‌نظیر
۲) استعاره - تشبیه - تضاد
۳) کنایه - تشخیص - حس‌آمیزی
۴) استعاره - تشبیه - تلمیح

۷- «تاریخ‌الرسل و الملوک» نوشتهٔ کیست و ترجمهٔ فارسی آن چه نام دارد؟

- ۱) ابوعلی بلعمی، تاریخ بلعمی
۲) محمدبن جریر طبری، تاریخ طبری
۳) محمدبن جریر طبری، تاریخ بلعمی
۴) عده‌ای از علمای ماوراءالنهر، ترجمهٔ تفسیر طبری

۸- همهٔ موارد از رخدادهای عمده برای زبان فارسی در سدهٔ سوم تا میانهٔ سدهٔ پنجم است؛ به جز:

- ۱) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
۲) درآمیختن زبان فارسی با لغات زبان عربی
۳) آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها و لقب‌های غیررایج در عصر غزنوی و سلجوقی
۴) گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران

۹- تحوّل‌ی که ..... و ..... در غزل ایجاد کردند، باعث شد که در قرن هفتم، شاعران بزرگی در غزل ظهور کنند و این نوع از شعر فارسی را به اوج برسانند.

④ عنصری - سنایی

③ سنایی - انوری

② رودکی - انوری

① عنصری - ناصر خسرو

۱۰- قافیة کدام بیت نادرست است؟

الف) آتشی نو در وجود اندر زدیم

ب) پرس پرسان می کشیدم تا به صدر

ج) خیز تا فتنه‌ای برانگیزیم

د) ای تو پناه همه روز محن

در میان محو تو اندر شدیم

گفت گنجی یافتم آخر به صبر

یک زمان از زمانه بگریزیم

باز سپردم به تو من خویشتن

④ ج

③ د

② ب

① الف

پاسخنامه تشریحی

- ۱ - گزینه ۱ بررسی جناس همسان در دیگر گزینه‌ها:
 گزینه ۲ «آه»، ۱- نام حیوان ۲- نقص و کاستی
 گزینه ۳ «رهی»، ۱- راه و جاده‌ای ۲- رها شوی
 گزینه ۴ «خطر»، ۱- سختی ۲- ارزش و بزرگی
- ۲ - گزینه ۲ الف) در این بیت، شاعر امید به وصال دارد.
 ج) شاعر، به مراد دلش رسیده و بنابراین شاد است.
 ب) شکایت از هجران و دوری از یار، شاعر را غمگین کرده است.
 د) شاعر از این در حیرت و تعجب است که جمع عاشقان و معشوقان پریشان می‌شود اما زمین و زمان همچنان پابرجاست.
- ۳ - گزینه ۱ مناجات ← م / نا / جات / خواندن ← خان / ذن / همیشه ← می / ش / رفیق ← ز / فیق

$$\begin{array}{ccccccc} U & - & U & & U & - & U \\ U & - & U & & U & - & U \end{array}$$
- نکته: صامت «ن» بعد از مصوت بلند، هجای کشیده نمی‌سازد، بلکه بلند محسوب می‌شود.
- ۴ - گزینه ۳: حروف قافیه در واژگان شکر و کفر یکسان نیست. (کُر، فُر)
- ۵ - گزینه ۲ در گزینه ۱، آرایه ترصیع به چشم نمی‌خورد و در گزینه ۴، آرایه موازنه دیده می‌شود که با ترصیع تفاوت دارد.
- ۶ - گزینه ۱ داشتن لب خندان کنایه از شاد و سرحال / گل، لب خندان دارد: تشخیص و استعاره / گلشن و گل: تناسب (مراعات نظیر) / خاطر مانند توگل: تشبیه
- ۷ - گزینه ۳ تاریخ الرسل و الملوک نوشته محمدبن جریر طبری به عربی است که ابوعلی بلعمی آن را به فارسی برگرداند که به تاریخ بلعمی شهرت یافت.
- ۸ - گزینه ۱ این گزینه از عوامل مهم پیشرفت زبان فارسی در این دوره است.
- گزینه‌های ۲، ۳، و ۴ از رخداد‌های عمده در این دوره است.
- ۹ - گزینه ۳ با تحوّل که سنایی و انوری در غزل ایجاد کردند، این قالب شعری به اوج رسید و باعث شد شاعران بزرگی در آن ظهور کنند.
- ۱۰ - گزینه ۲ الف) زدیم و شدید (قافیه) الحاقی: یم / اصلی: ے د قاعده ۲ (در صورتی که قافیه حروف الحاقی داشته باشد، یکسان نبودن مصوت در حروف اصلی عیب نیست).
 ب) صدر و صبر (قافیه) در صامت میانی متفاوت است و عیب دارد.
 ج) برانگیزیم و بگریزیم (قافیه) الحاقی: یم / اصلی: یز قاعده ۲
 د) محن و خویشتن (قافیه) حروف اصلی: ے ن قاعده ۲

پاسخنامه کلیدی

$$\frac{1}{2} - 1$$

$$\frac{2}{2} - 2$$

$$\frac{3}{4} - 1$$

$$\frac{4}{4} - 3$$

$$\frac{5}{6} - 2$$

$$\frac{6}{6} - 1$$

$$\frac{7}{8} - 3$$

$$\frac{8}{8} - 1$$

$$\frac{9}{10} - 3$$

$$\frac{10}{10} - 2$$